

Que no pari el ball

CARINA FILELLA
cfilella@lrp.cat

Són les sis de la tarda, l'envelat ja fa dies que està muntat al mig del poble, surten els músics –en són 17, comptant els quatre cantants– i comença tot un recital de cançons de les que en diuen d'avui i de sempre. Això sí, la interpretació s'acompanya amb projeccions de vídeo en una immensa pantalla a la part posterior de l'escenari, amb les lletres de les cançons traduïdes al català i amb imatges que situen l'espectador en el context de cada cançó: els cantants, dos homes i dues dones, no paren de canviar-se de vestuari i de convertir cada cançó en un espectacle. Amb la música en solitari ja no n'hi ha prou, i s'embolica d'espectacle. És el concert que l'orquestra Selvatana va oferir el 22 de juliol a Puigcerdà, en plena festa major. A la nit tornaven a pujar a l'escenari, aleshores en sessió de ball. Aquesta orquestra oferirà enguany, com la mitjana dels darreres anys, 135 actuacions arreu del país: "Som l'orquestra que oferim més bolos actualment, en números absoluts", destaca Eliseu Quintana, músic d'aquesta formació. La Selvatana i la Maravella són dues de les formacions més actives. La Principal de la Bisbal, que és la més antiga que continua en actiu –va ser fundada el 1884–, i la Montgrins, al costat d'altres com ara la Cimarron, la Metropol, la Gira-sol, la Venus i la Salseta del Poble Sec, són noms que es repetiran aquest estiu en els programes de festes catalanes.

Però el ball de festa major continua sent el protagonista absolut de les festes majors dels pobles com era antigament? Membres d'orquestres i

Les orquestres continuen sent les protagonistes absolutes de la festa major? Sembla que cada cop menys, perquè s'ha desdoblant el programa entre la gent gran i el jovent. Això, diuen els músics, "ha fet malbé l'esperit de la festa major"

EL JOVENT PASSA DE LLARG

"Molta gent jove desconeix el món de les orquestres. Passen per la festa major sense haver vist l'orquestra. Ells van a la seva hora, cap a les dues, a les barraques on actua el seu grup"

representants musicals creuen que avui dia hi ha alguns factors que desllueixen la festa major tal com s'entenia tradicionalment. Per Eliseu Quintana, "el problema principal és que s'ha partit la festa major entre el jovent i la gent gran": "S'han creat les barraques. En uns anys en què hi havia bonança econòmica es va programar una doble festa major: al costat de l'envelat, hi van posar un altre envelat petit per al jovent; es van crear les barraques. Així es va començar a destruir una mica la festa major. És un problema, perquè fa que la festa per a la gent gran sigui avorrida i que la festa major per al jovent no sigui una festa major, sinó una festa de barraques i de consumir alcohol, però no és l'esperit de la festa major." Quintana també lamenta que "a la mateixa hora es contraprogramen l'orquestra que actua a la pista i els actes per al jovent; això treu gent i fa que la festa sigui menys lluida". Per ell, tot això "ha fet malbé l'esperit de la festa major".

Miquel Comadevall, músic i representant de l'orquestra Maravella, creu que "als pobles petits encara se celebra i hi ha gent que fa el ball del fanalet, el ball de rams..., i això encara fa festa major. Però és cert que durant el dia de festa major hi ha moltes altres activitats" que prenen protagonisme. Fa una petició: "Només demano que la gent apreï la música en viu, que és una de les coses que prediquem per tot arreu, i que no hi

Concert de la Selvatana a Puigcerdà el 22 de juliol i, al costat, Eli-seu Quintana, músic de la mateixa formació. A sota, imatge promocional de La Principal de la Bisbal
C.F. / LA PRINCIPAL DE LA BISBAL

hagi intrusisme laboral. I que la gent surti per la festa major, que és el millor de l'any en molts pobles."

La poca assistència del jovent al ball de festa major és un mal que sembla irreparable. "Molta gent jove desconeix el món de les orquestres. Passen per la festa major sense haver vist l'orquestra. Ells van a la seva ho-

ra, cap a les dues, a les barraques on actua el seu grup. El problema és que nosaltres no tenim ni l'oportunitat de poder treballar pel jovent. No podem ni interactuar amb ells. Fa uns anys, quan tot es feia al mateix recinte, les orquestres dedicaven una mitja hora al jovent -quan arribava per veure el grup que actuava després-, encara

que no vinguessin a escoltar-nos a nosaltres. Ara no, ara es fan activitats només per a ells. Ens ha anat molt malament, això", diu Quintana.

CAIXET MÉS BAIX

La crisi econòmica dels darrers anys ha afectat de ple el sector de la músi-

ca en viu: "La crisi que hem passat ha obligat a abaixar el caixet a tothom. A treballar el mateix però per menys diners. Això ens ha passat a nosaltres i li ha passat a tothom", indica el membre de la Selvatana. Tant aquesta orquestra com la Maravella tenen un caixet similar, que se situa entre els 7.000 i els 12.000 euros, en funció de l'època de l'any o del dia de la setmana. "A la temporada d'estiu el caixet puja i a l'hivern és una mica més baix", rebla Comadevall, que diu que mantenir una gran orquestra a l'hivern és més difícil: "En el sentit que cobres a 30 o 60 dies i això vol dir que has de tenir una molt bona administració perquè surtin els números." Però els números acaben sortint i el 100% dels membres d'aquestes orquestres s'hi dediquen professionalment al cent per cent i viuen exclusivament d'això. No els falta feina al llarg de l'any: "Tenim pràcticament els mateixos dies d'actuacions al mes d'abril que els que tocarem a l'agost",

L'orquestra Maravella i, a sota, el seu representant, el músic Miquel Comadevall. A la dreta, l'orquestra Cimarron, en una imatge d'arxiu

MARAVELLA / ARXIU

questres han de prioritzar la música o l'espectacle. Eliseu Quintana ho té clar: "L'orquestra sempre ha de prioritzar la música però, si a més et permet embolicar-ho bé i vendre tot l'espectacle, és més d'agrair. L'espectacle sempre està en funció d'una cançó, de la música, mai no és a l'inrevés." Per la seva banda, el representant de la Maravella creu que ara per ara música i espectacle es reparteixen el protagonisme

LES XIFRES

Orquestres grans com ara la Selvatana i la Maravella tenen un caixet d'entre 7.000 i 12.000 euros i recorren més de 25.000 quilòmetres a l'any

nisme al cent per cent: "Fins ara les orquestres havien de sonar molt bé i que els discos que la gent escoltava a casa sonessin pràcticament igual en el ball. En canvi actualment, amb les modes de la luminotècnica, els llums led, la robòtica, els avanços del so... cada vegada veiem que el públic és més exigent i a banda de la música ben feta vol un espectacle visual. Nosaltres ho podem fer perquè estem al dia. Estem al 50%."

La Maravella recorrerà enguany -com els darrers anys- entre 25.000 i 30.000 quilòmetres, anant de poble en poble. La majoria de les aproximadament 125 actuacions que ofereixen a l'any són a Catalunya: "Això ens permet que pràcticament cada dia puguem anar a dormir casa; ja no tenim aquella convivència que hi havia anys enrere, quan estàvem tot un mes fora de casa i viatjàvem amb un autobús, vivíem tots els membres de l'orquestra sempre junts", explica Comadevall. Els de la Selvatana també: "Pràcticament no sortim de Catalunya; ja hi ha prou feina aquí per no haver de sortir de Lleida, Tarragona, Girona i Barcelona", diu Eliseu Quintana, que indica que en el seu cas no ha baixat el nombre de bolos que fan a l'any. La música en viu de les orquestres encara té corda per temps en les festes majors.

grans, hi van més de 25 persones entre músics, muntadors, tècnics, cantants... Aguantar això val molts diners." Ell també destaca el paper que hi juguen els ajuntaments: "Si és un grup potent per al jovent no miren el preu i en canvi si parlem d'orquestres ho troben car. Entenc els ajuntaments, que han de programar coses que els funcionen: si fan una festa jove està a rebentar. Al cap i a la fi, les festes majors són per a tots els públics...", indica Vidal, que puntualitza que les actuacions de sardanes "també han anat a menys" i cada cop se'n contracten menys.

Sigui com sigui, ningú no veu que el

sector de les orquestres de festa major estigui, ni de bon tros, tocat de mort. "No hi ha cap perill." Però sí que hi ha un fet diferenciador del que succeïa fa uns anys: "Ara el públic és més exigent. Abans a la Catalunya rural t'apareixia una orquestra de festa major i tot s'hi valia, perquè el nivell musical era el que era i no estaven preparats per poder jutjar, ara ja no és així. Ara hi ha més exigència. Ara, qualsevol espectacle, el troben poca cosa, comparat amb el que veuen per televisió o amb els grans festivals. Nosaltres hem de fer cada dia un minifestival, amb tot el muntatge.

I així s'obre el debat sobre si les or-

1 DIVERSIFICAR EL NEGOCI

"Les empreses de contractació han hagut de reinventar-se i ampliar el negoci; ja no només són representants d'orquestres, sinó que s'han convertit en empreses multiservei"